

ՀԱԴՐՈՒԹԻ ՇՐՋԱՆ

57. ՋՐԱԿՈՒՅՍ ԳՅՈՒՂ

596. Ս. ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՄՈՒՆՔԻ ՃԱԿԱՏԻՆ.

Յիւստան է սուրբ Իստփանոյս եկեղեցիս ճարակոյսա ուամիկ ժողովրդեան
թվիւն :ՌՃԽԷ: (1698):

Հրատ. Բարխուդարեանց, 72:

58. ԴՐԱԽՏԻԿ ԳՅՈՒՂ

597. Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՅԻ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՄՈՒՆՔԻ ԲԱՐԱՎՈՐԻ ՎՐԱ.

թվիւն :ՌՂԴ: (1645):

Հրատ. Բարխուդարեանց, 88:

59. ՔԱՂԼԱՐ ԳՅՈՒՂ

598. Այս գլուղի և Շեխերի արանքում կա գերեզմանատուն՝ մեջր մատուռ.
ճակատին շինութեան թվականը՝

թվիւն :ՌԾԲ: (1603):

Հրատ. Բարխուդարեանց, 87:

60. ԾԱԿՈՒՌԻ ԳՅՈՒՂ

599. ԽԱԶՔԱՐԻ ՎՐԱ.

թիւ :ՈԽԷ: (1198):

Հրատ. Բարխուդարեանց, 73:

600. ԳՅՈՒՂԱՄԻՋԻ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՄՈՒՆՔԻ ԲԱՐԱՎՈՐԻ ՎՐԱ.

Ես Յակովբ վարդապետ, աւակետ Եսաեա վարդապետին Կրնւանցոյ, ի գիւղա-
փողաֆ գեղջէն Թաղարցի, յագգէն Թանկոց, սուաջնորդ կարգեսլ ի հայրա-
պետէն Աղուանից տառն Երեմիայի մի ֆանի գիւղօրէից դուգաինոյ, ոչ թողին
բնակիլ ի հայրենի աթոռն մեր, այլ ուր և երջեցա ոչ գտի աուաւել ֆան զայս
և հանեցայ բնակիլ աստ և հրդալ գՅնդուսար արարի ի տեղի բնակութեան և
սկիզբն սուրաեալ շինեցի եկեղեցիս ի կաթուղիկէն. յիւստակ հոգոյ իմոյ և

ծնողաց իմոց, հօրն իմոյ Դավաթի և մօրն իմոյ Մարիամին, և դանեակ սնուցիչ երկու բռն իմոյ Սառին, Յաւաքին ռդորմութեան. աղաչեմ կենաց: Շինեցաւ. սուրբ եկեղեցիս ձեռամբ Յակովբ վարդապետին. ի քվին :ՌՃԼԱ: (1682):

Հրատ. Զաւառեանց, 11, 262: Բարխուդարեանց, 73:

61. ՄԱՄԱՏԱԶՈՐ ԳՅՈՒՎ

601. Ս. ՄԻՆԱՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՄՈՒԼՔԻ ԲԱՐԱՎՈՐԻ ՎՐԱ.

քվին :ՌԾ: (1601):

Հրատ. Բարխուդարեանց, 72:

602. Ս. ՄԻՆԱՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԿՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿԱՄԱՐԻ ՎՐԱ՝

Եւ Աղարիա արդաւ, Դաւիթ ԼԵԵԳ, ու շինող Եկեղեցոյ . . .

Հրատ. Բարխուդարեանց, 72:

603. Ս. ՄԻՆԱՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԿՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿԱՄԱՐԻ ԱՅԼ ԵՐԵՍԻՆ՝

Խաչա Բաղդասարին Է. իւր կողակցին . . .

Հրատ. Բարխուդարեանց, 72:

62. ՏՈՒՄԻ ԳՅՈՒՎ

Դիւղից հարաւ, ձորակով անջատված հարթութեան վրա սփռված են հին հուշարձանների մնացորդներ: Համեմատաբար լավ է պահպանվել անտաշ քարերով շինված մի փոքր թաղակապ եկեղեցի, որը կոչվում է «Կարմիր եղցի»։ Եկեղեցու ծածկը և հարավային պատը փլված են. հնում նրա արեւմտյան պատուհանի միակտուր պսակի վրա եղել է :ՆԽԹ: Թվականի արձանագրություն: Պսակի այդ քարը կոտրված է երկու մասի, մենք գտանք դպրոցի միջանցքում կազմակերպված փոքրիկ թանգարանի հնագիտական ալլ իրերի կողքին, որոնք հավաքել էր ուսուցիչ Ամիրջանյանը: Այժմ այդ քարը տեղափոխված է Ստեփանակերտի Գալառագիտական թանգարան:

Եկեղեցու շրջապատը գերեզմանատուն է. հին ու նոր տապանաքարերի մեջ գտանք միայն մի փոքր և գեղաքանդակ խաչքար, որն ունի :ՌԿ: Թվականը:

Եկեղեցուց հարաւ, թմրերի վրա նշմարվում են շենքի հիմնապատերը, որը համաձայն ավանդության կոչվում է «Թագավորի պալատ»։ Սրանից քիչ հեռու, մի ալլ թմրի վրա մատուռի հիմնապատերն են, որոնց մոտ գտնվող մի մեծ և անարձանագիր տապանաքարը նույն ավանդության կոչվում է «Թագավորի գերեզման»։ Դիւղի և այս հնավայրի արանքում եղած աղբյուրը, որի վրա սրբատաշ քարերով ծածկ կա, կոչվում է «Թագավորի աղբյուր»։

Այս գիւղը եղել է Ապումուսէ իշխանի նստավայրը, որը պատերազմեց Բուղայի հետ՝ Գալա բերդում: Արձանագրության մեջ «Թագավոր» անվանված Գագիկը Ապումուսէի—Մուսէի ժառանգն է: Այսպիսով, իշխանական այս տոհմին է պատկանել Գտիչ բերդը IX դարում, որի մոտ գտնվում է Տումի դիւղը:

604. ԿԱՐՄԻՐ ԵՂԵՑՈՒ պատուհանի պսակի վրա, 5 առդ.

Կ Ի Ն Խ Թ Թ Վ Մ Ե Ի Ի

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՍՏՆԳԱԳԻԿԱՈՐԴՈ

ՄՈՒՍԵԻԵՍՍՈՓԻԴՈՒՍՐՄՈՒՍԵԻՇԻՆԵՅԻ

ՏՈՒՆԱՅԻՓՐԿՈՒ ԹԻՆՆՈՒԴԻՆԵՅԻ

ԾՆՈՂԱՅԻ ԿՆՅ

Ի :ՆԽԹ: (1000) ԹՎԼԻՆ՝ ՀԱՅՈՑՈՅ,

ԵՒ ԻԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՍ ՏՆ.

ԳԱԳԻԿԱ. ՈՐԴՈՂ ՄՈՒՍԵԻ. ԵՍ

ՍՈՓԻ ԴՈՒՍՐ ՄՈՒՍԵԻ ՇԻՆԵՑԻՂ

ՏՈՒՆ ԱՅ. Ի ՓՐԿՈՒԹԻՆ ՀՈԳԻՈ

ԻՄՈ ԵՒ ԾՆՈՂԱՅ ԻՄՈՑ:

Հրատ. Բարխուդարեանց, 79— (ՍՈՓԻԻ փոխարեն ՈՍԿԻ),